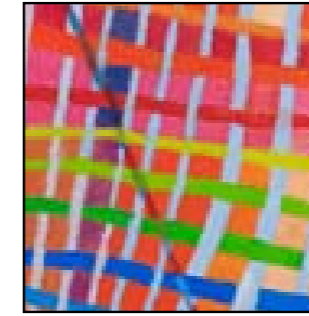

UTMANAREN
ERIK HÖGLUND

www.blekingemuseum.se

utmanaren Erik Höglund (1932-1998)

Sommarens utställning på Blekinge museum presenterar Erik Höglunds omfattande och mångsidiga konstnärskap. Vi möter hans verk i alla tänkbara material; smide, glas, trä, tegel, granit och brons, måleri på duk och papper. Allt på en gång – och med färgen som drivkraft. Erik Höglund hade djup och bredd i sitt skapande, och han var en utmanare livet igenom.

Under perioden på Boda glasbruk 1953-73 antog han utmaningar som radikalt förändrade det svenska glaset. Hans ohämmade sätt att arbeta med glaset, materialet, inspirerade en hel generation, bl a den amerikanska studioglasrörelsen. Från 1988 samarbetade han med Studioglas Strömbergshyttan, där han med sitt färgstarka, kraftfulla och avancerade konstglas åter utmanade sig själv. Och ytterligare en gång lyckades han förnya svensk glaskonst.

Som målare uttryckte han sig med starka färger, och genom hela sin konstnärliga bana tycks färgen vara drivkraften. Vi möter koloristiska abstraktioner och bildpoesi i folkviseton, också skildringar av stark smärta från hans sjukdomsperioder.

Från tidigt 1950-tal fram till sin bortgång gjorde han omkring 150 större verk för offentlig miljö. Ett monumentalt verk, som även är exempel på en betydelsefull del av arkitekturen, finns i Johanneslundskyrkan i Linköping, en korvägg i tegel och ett veckat muralglasfönster. En större tegelrelief finns också i Illinois, USA.

I födelsestaden Karlskrona är "Fiskargumman" på Fisktorget ett välkänt verk för de flesta. Höglund utmanade beställaren på sitt underfundiga vis och överraskade genom att ge sin fiskargumma mer kvinnliga former än någon väntat sig.

Kärlek och humor. Färg och form. Allvar och glädje. I utställningen visas ett rikt urval av unika verk och bruksföremål, GLAS – MÅLERI – SKULPTUR, alltsammans ur Erik Höglund-samlingen.

Blekinge museum i juni 2010

Tullan Gunér

www.blekingemuseum.se

Produktion av utställning och katalog: Blekinge museum

Utställningsproducent och katalogtext: Tullan Gunér

Grafisk form: Susanne Ström

Foto: Morgan Karlsson där inget annat anges

Omslag: Tjurhuvud glas, Strömbergshyttan

Översättningar: Nicholas Ellis, Iwona Buber

Foto: Karin Vierth, BLM

varför konstnär

Tonåringen Erik Höglund fyllde sin tillvaro med att teckna och måla; "...delvis var det en flykt från verkligheten, ifrån det där, som jag tyckte var så dödligt trist och jobbigt..."

Några år tidigare hade det visat sig att Erik hade hjärtfel och att han drabbats av diabetes. Han måste sluta med idrott och gymnastik, som var hans bästa ämne i skolan. Han utvecklade med intensitet sin talang som tecknare och målare.

Erik Höglund började på Konstfack som sextonåring, gick teckningslärarlinjen, men arbetade mest som skulptör.

Efter avslutade studier var hans planer att försörja sig som keramiker. Han kom att hamna 21 år gammal på Boda glasbruk.

1950-talets Boda radikal förnyelse

Anställd 1953 på Boda glasbruk med Erik Rosén i ledningen, fick den unge Höglund fria händer att förnya brukets hantverkstraditioner.

Med experimentlusta, lekfullhet och stor iver tog han sig an uppgiften; "Det är välgörande för arbetet att ha oppositionslusta..."

Erik Höglund utmanade omgivningen, samtidens glaskonst – den goda smaken – med sitt rustika, blåsiga glas, och inte minst genom att använda färg.

Inspirerad av primitiva folkliga kulturer knöt han an till äldre svensk glastradition. Påklippta "stämplar" med ansikten blev hans signum.

Slipade och graverade vaser och skålar gavs motiv med cirkusfantasier, djur eller nakna människofigurer. Glasmassan fick alltmer mänskliga former.

humor och experiment

Erik Höglund vägrade skilja på fri konst och nyttokonst. Han var mån om att se glaset som konsthantverk, ett konstfullt hantverk, också väl medveten om funktionens betydelse.

På 1960-talet prövade Höglund sig fram i olika material – järnsmide och trä. Formgav allmogeinspirerade svarvade trämöbler och använde bildhuggarjärnet för reliefer och skulpturer. Han anlidade och samarbetade med smeder, snickare och stenhuggare.

Glaset fick allt kraftigare färger, och nya djärva kombinationer.

Trots uppror och vågade experiment blev han svenska folkets glaskonstnär – och lekfull förebild för en hel generation glaskonstnärer.

motljusets mästare

”...jag satt nere i Småland och halsade en öl.
Solen glittrade genom flaskans botten – och det var riktigt vackert.”
Så kom idén till det bruna glaset.

Med det färgade glaset uppmärksammades ljusets betydelse.
Glaset fick sitt skimmer och kom särskilt till sin rätt i motljus.

Erik Höglund började använda sina ”glasstämplar” i monumentala verk,
och utvecklade detta till ett skapande av muralglasfönster
av glasblock infattade i betong inom järnsmidda ramar.

Ett flertal större muralglasfönster gjordes för kyrkor, skolor och andra offentliga rum.

beställningar och offentliga verk

...gjutna skulpturer i brons, muralglasväggar,
friskulptur och väggreliefer i tegel, järnsmide och glas,
kristallkrucifix, inredning i ek och glas, träreliefer, målningar,
skulpturer i granit... variationen är stor.

Omkring 150 större verk för offentlig miljö
gjorde Erik Höglund under sin livstid:

Flertalet, bland annat de monumentala i tegel,
gjorde han och Ingrid Höglund tillsammans.

Erik Höglund anlätade flera skickliga hantverkare;
bronsgjutningarna gjordes hos Fonderia Brotal
i Mendriso i Schweiz. Graniten höggs hos Petterssons stenhuggeri, Norrtälje
eller hos Nilssons stenhuggeri, Västervik, järnet smiddes hos Axel Strömgren, Torsås
eller hos Lars Larsson, Kopparfly, och brodern Tore Höglund var medhjälpare
när det gällde koppar och rostfri plåt.

Kyrkfönstret med DNA-molekylen, daterat 1994, var den sista beställningen,
som dock aldrig kom på plats på grund av motivet – bilden av skapelsen.

Erik Höglund och Karlskrona

I konstnärens födelsestad Karlskrona är "Fiskargumman" på Fisktorget från 1982 välkänd för de flesta. Skulpturen beställdes i anslutning till stadens 300-årsjubileum, och orsakade livlig diskussion under lång tid. Tvisteämnet fisken kom på plats först 1992.

Höglund överraskade genom att ge sin fiskargumma mer kvinnliga former än någon väntat sig.

Utöver Fiskargumman finns fem skulpturer av Erik Höglund i Karlskronas offentliga rum:

- Ringar på vattnet, brons, 1976-77, Rödeby torg
- Simmare, smide, 1980, Rödeby simhall
- Två reliefer i betong, 1983, Blekinge museums gård
- Samtal, brons, 1987, Östersjökolan
- Akrobater på elefant, brons, 1987, Kungsmarken

Foto: Manfred Kieber

bildvärldar – inspirationskällor

Tjuren, liksom de barbröstade kvinnofigurerna, återfinns i den minoiska kulturen på Kreta – en av konstnärens många källor till inspiration.

Han var en mästare på att se motiven runt omkring sig och att omvandla sina intryck till eget skapande.

I hans bildvärld blandades grekiska gudinnor och Picassokeramik med småländska bondauktioner, medeltida dopfuntar, romerska mynt och fabeldjur från Mexico och Guatemala.

Under alla år hämtade Erik Höglund motiv och inspiration från livet runt omkring. Han följer med kärlek sin familj och skildrar vardag, livets skeden och relationer

Erik Höglund blandade och gav.

lek och allvar i glas

Efter tiden på Boda och några års uppehåll med glas, lockades Erik Höglund till samarbete med Pukebergs glasbruk, hyttorna i Transjö, Åhus och Vrigstad samt vid Pilchuck i USA.

Hans lekfulla sätt att arbeta inspirerade den amerikanska studioglasrörelsen.

Från 1988 påbörjades samarbetet med Studio Strömbergshyttan, där han utvecklade konstglaset på sitt kraftfulla och färgstarka sätt.

livbejakande färger

Erik Höglund lyckades ännu en gång förnya svensk glaskonst. Denna gång med att måla inne i själva glaset med lysande ogenomskinliga färger.

Höglund utvecklade tekniken särskilt under en period i USA, i Pilchuck 1981.

Från 1988 inledde han samarbetet med Studioglas Strömbergshyttan, där han tillsammans med skickliga glasblåsare skapade kraftfulla färgstarka glaspjäser. Här smältes färgerna in i glasmassan i olika klarglasskikt.

Färgerna tycks röra sig fritt, och står i kontrast till föremålets yttre form.

Svåra sjukdomar präglade Höglunds 1980-tal; hotande blindhet, hjärnblödning och åtföljande förlamning, som en följd av hans diabetes.

”Ju svagare Erik blir under sina sjukdomsperioder, desto kraftfullare blir färgerna och det konstnärliga uttrycket. Sjukdomen tycks kräva en explosion i färg”
(citat hustrun Ingrid Höglund)

hallucinationer och drömscener

Diabetes, blindhet, hjärnblödning, njurtransplantation och benamputationer. Sjukdomarna präglade konstnären Erik Höglund livet igenom.

Konsten var en nödvändighet – och hans överlevnad gång på gång.

Han lärde sig leva med dödens närhet.

De sista tio årens måleri skildrar en överklig och omtumlande tillvaro, ofta i bedövningsrus.

Sjukhusmiljön blandas med känslolandskap, minnen och drömmar.

sagt om Erik Höglund:

ERIK SYLVESTER HÖGLUND

Född: 31 januari 1932

Ök- och smeknamn: Högis

Yrke: diversekonstnär

Särskilda kännetecken: skägg, kortsnaggad, fräck uppsyn

Klädsel: iögonfallande

Skolor: Konstfack 1948-53, därefter livets hårda

Text från utställningspresentation Aveny Kristall, Stockholm 1966

”...Han var frontfiguren och den självklara idolen för oss unga på Konstfack – hans styrka låg i att han alltid var trogen sig själv och använde sig av det i sin konst...”

Bertil Vallien, glaskonstnär Åfors

”Utan Erik Höglunds insatser... hade inte svenskt glas kunnat hålla sin specifika topposition så länge ute i hela världen. ...Allt som Erik Höglund rörde vid blev till form, från storartade monumentala verk över det geniala glaset till enkla bruksföremål i serier eller industriproduktion.”

Erik Broman, f d chef Kalmar konstmuseum, ur boken ERIK HÖGLUND, 2000

”Erik Höglund ... – skulptural, kraftfull, understundom brutal och jordnära. Han har en omätlig lust att hitta på nytt, att experimentera och han hade förmånen att få göra detta i ett förståelsefullt samarbete med Bodas chef Erik Rosén.”

Åke Huldt, ur boken Svenskt glas 1991

”Det finns något oemotståndligt i Erik Höglunds glas, en smittande glädje över materialets sinnlighet, över dess möjlighet till generösa och lekfulla former, över de färdiga föremålen användbarhet.

Allt han har gjort ... – har präglats av hans vitalitet, hans nästan outtömliga fabuleringslust.”

...

”...samtidigt som han genom sina experiment med glasmassan och med olika bearbetningstekniker lärde sig att utvinna något nytt ur materialet, lät han sig inspireras av äldre glashantverk...”

Jan Brunius, ur boken Svenskt glas 1991

”...Erik Höglund, som i mitten av 80-talet kom tillbaka som glaskonstnär. Men denna gång bubblade inte glaset som på 50-talet, utan var glasklart och färgstarkt. En rad runda ”fat” hade han förvandlat till spontanistiskt fångade porträtt vid sidan av spännande, vilda glasskulpturer.”

Kerstin Wickman, ur boken Svenskt glas 1991

Erik Höglund-samlingen i gåva

Hela ERIK HÖGLUND-SAMLINGEN köptes av Ulf G Lindén år 2000 – av kärlek till konsten och med vetskap om att denna samling är den enda som möjliggör förståelse för Erik Höglunds mångsidiga och omfattande konstnärskap.

Sedan 2001 har samlingen visats i utställning på Liljeholmen i Stockholm. Inför ombyggnad av dessa lokaler, väcktes en gammal önskan att placera samlingen i Karlskrona.

Sommaren 2009 kom erbjudandet:

Blekinge museum fick som gåva ta emot hela Erik Höglund-samlingen av Jenny Lindén Urnes, Lindéngruppen AB.

ERIK HÖGLUND-SAMLINGEN omfattar drygt 250 föremål glaspjäser, järnsmide, skulpturer i granit, brons, trä, större målningar samt skisser/akvareller och ytterligare ett skissarkiv om 300 skisser.

Ulf G Lindén (1937-2009)

Svensk industrialist och finansman. Född i Karlskrona.

Grundare av Lindéngruppen AB, ett av Sveriges största familjeföretag.

Han bidrog till Färgfabrikens tillkomst i Stockholm och inrättade Beckers Konstnärstipendium.

Erik Höglund

1932-1998, born in Karlskrona

This year, the summer exhibition at the Blekinge county museum presents works of the late Erik Höglund. Höglund was both a productive and extraordinarily versatile artist who not only painted in oils and on paper but also worked with glass, wrought iron, wood, brick, granite and bronze. Throughout his life, Höglund continually challenged accepted artistic norms and combined a breadth of vision with a depth of artistic creativity. In the years 1953-73 Höglund was employed by the Boda glassworks where his innovative approach resulted in a complete transformation of Swedish glass design. As a painter, he embraced the use of strong colours and indeed, it would appear that just this rich palette remained the most important element in his artistic vocabulary. In these paintings we meet abstract colourism, the poetic rhythms of traditional Swedish folk music and the considerable pain that plagued the artist during the periods when he suffered from ill health.

From the early 1950's until his death in 1998, Höglund completed more than 150 major public commissions. In Karlskrona where he was born, his statue "The fisherwoman", is a familiar feature in the town, and even here Höglund has managed to be slyly provocative in producing what is an unexpectedly attractive and unmistakably feminine young woman.

Love and a sense of humour, the serious and the joyful, this exhibition offers a fine selection of unique works and everyday articles from the Erik Höglund-Collection of paintings, sculpture and glass.

Erik Höglund

ur. w Karlskronie 1932, zm. 1998

Tegoroczna letnia wystawa w Blekinge museum prezentuje bogaty i zróżnicowany dorobek artystyczny Erika Höglunda. Odwiedzający mają okazję zapoznać się z jego pracami we wszystkich możliwych materiałach: metalu, szkłe, drewnie, cegle, granicie i brązie, a także malarstwem na płótnie i papierze. Twórczość Erika Höglunda charakteryzuje rozmach i głębia, artysta prowokował przez całe życie. Pracując w hucie szkła Boda w okresie 1953-73 podejmował wyzwania, które radykalnie odmieniły oblicze szwedzkiego szkła artystycznego. Jako malarz wybierał zdecydowane kolory, w całej jego karierze artystycznej barwa wydaje się być siłą napędową. Spotykamy wśród jego prac abstrakcje kolorystyczne i poezję obrazu w duchu piosenek ludowych, ale również przedstawienia pełne bólu z okresów jego choroby. Od wczesnych lat 1950-tych do swojej śmierci Erik Höglund był autorem około 150 większych prac przeznaczonych do przestrzeni publicznych. W jego rodzinnym mieście dziełem znanym niemal wszystkim jest „Fiskargumman” („Rybaczka”) na placu Fisktorget. Höglund jak zwykle prowokuje, tym razem wzbudzając uśmiech – nikt nie spodziewał się, że jego rybaczka będzie miała tak wyraźnie zaznaczone kobiece kształty. Miłość i poczucie humoru. Barwa i forma. Powaga i radość. Wystawa pokazuje bogaty wybór wyjątkowych prac artystycznych i przedmiotów użytkowych. SZKŁO – MALARSTWO – RZEŹBA, wszystko z muzealnej kolekcji prac Erika Höglunda.

